

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Brně rozhodl samosoudkyní Mgr. et Mgr. Lenkou Bahýřovou, Ph. D. ve věci

žalobce: L. S.
bytem X

zastoupen advokátem JUDr. Martinem Pavlíšem
sídlem Wilsonova 368, 539 01 Hlinsko

proti
žalované: Česká správa sociálního zabezpečení
Pracoviště Brno
sídlem Veveří 7, 602 00 Brno

o žalobě proti rozhodnutí žalované ze dne 21. 10. 2021, č. j. RN-X,

takto:

- I. Rozhodnutí České správy sociálního zabezpečení ze dne 21. 10. 2021, č. j. X, a ze dne 21. 6. 2021, č. j. X, **se ruší** a věc **se vrací** žalované k dalšímu řízení.
- II. Žalovaná **je povinna** zaplatit žalobci náhradu nákladů řízení ve výši 9 250,50 Kč, a to do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku k rukám advokáta JUDr. Martina Pavlíše.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

1. Žalobce podal žalobu proti rozhodnutí žalované ze dne 21. 10. 2021, č. j. X (dále jen „napadené rozhodnutí“), jímž byly zamítnuty námitky proti rozhodnutí žalované ze dne 21. 6. 2021, č. j. X (dále též jen „prvostupňové rozhodnutí“). Tímto rozhodnutím žalovaná zamítla žádost žalobce o invalidní důchod pro nesplnění podmínek § 38 zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění (dále jen „zákon o důchodovém pojištění“). Podkladem prvostupňového rozhodnutí byl posudek o invaliditě ze dne 7. 6. 2021, vypracovaný posudkovým lékařem OSSZ Žďár nad Sázavou, podle něhož žalobce není invalidní, neboť z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu poklesla jeho pracovní schopnost pouze o 20 %.

II. Napadené rozhodnutí

2. Žalovaná v rámci přezkumu prvostupňového rozhodnutí posoudila zdravotní stav žalobce, resp. jeho invaliditu ve smyslu § 5 písm. i) a § 8 odst. 9 zákona č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení. Pro účely řízení o námitkách bylo vycházeno ze zdravotnické dokumentace praktického lékaře MUDr. J. K. ze dne 24. 5. 2021, z profesního dotazníku ze dne 24. 5. 2021 a z dalších nálezů odborných lékařů (MUDr. G. – alergologická vyšetření z let 2019 - 2021; MUDr. V. – TRN ambulance ze dne 13. 5. 2019; MUDr. S. – neurologická vyšetření ze dne 21. 5. 2021 a 16. 9. 2021; MUDr. Č. – ortopedická vyšetření ze dne 2. 7. 2021 a 17. 9. 2021; MUDr. T. – neurochirurgická vyšetření ze dne 30. 6. 2021 a 8. 9. 2021; MUDr. G. – zprávy ze spirometrie z let 2020 – 2021). Žalovaná dospěla k těmto skutkovým zjištěním: spastická diparesa dolních končetin při dětské mozkové obrně, stav po Strayerově operaci oboustranně v 10 letech věku.
3. Žalovaná odkázala na posudek posudkového lékaře ČSSZ o invaliditě ze dne 19. 10. 2021, podle něhož byla míra poklesu pracovní schopnosti žalobce stanovena na 20 %. Rozhodující příčinou dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu žalobce s nejvýznamnějším dopadem na pokles jeho pracovní schopnosti je zdravotní postižení uvedené v kapitole VI. (postižení nervové soustavy), položce 1a (cévní postižení mozku a míchy, dětská mozková obrna – s minimálním funkčním postižením, nevýznamné oslabení funkce s jemnou ztrátou speciálních dovedností, zachována schopnost vykonávat denní aktivity) přílohy k vyhlášce č. 359/2009 Sb., o posuzování invalidity (dále též jen „vyhláška o posuzování invalidity“), pro které se stanovuje míra poklesu pracovní schopnosti 10 %. Vzhledem k dalšímu postižení zdravotního stavu žalobce (bronchiální astma) byla tato hodnota zvýšena o maximálně možných 10 procentních bodů.
4. Žalobce byl posuzován jako vyučený v oboru zahradnictví s nástavbovým studiem podnikání. Od roku 2015 pracuje jako zámečník, montér a nyní jako servisní mechanik v plném pracovním úvazku. K námitkám bylo uvedeno, že zhoršení zdravotního stavu žalobce nebylo ničím doloženo.

III. Žaloba a vyjádření žalované

5. Žalobce navrhl, aby bylo napadené rozhodnutí zrušeno a věc byla žalované vrácena k dalšímu řízení. Namítl, že se žalovaná nevypořádala s předloženými důkazy a skutkový stav nebyl dostatečně zjištěn. Odkázal dále na zprávu MUDr. S. S. ze dne 17. 12. 2021 a závěr ošetřujícího lékaře, že poslední důchodové šetření je evidentně nesprávné a chybné. Navrhl též důkaz novým posouzením zdravotního stavu žalobce.

6. Žalovaná ve svém vyjádření shrnula relevantní právní úpravu, předcházející průběh řízení a přijatý posudkový závěr. Vzhledem k tomu, že žalobce nesouhlasí s medicínským posouzením svého zdravotního stavu, žalovaná rovněž navrhla provedení důkazu posudkem posudkové komise Ministerstva práce a sociálních věcí, která pro účely přezkumného řízení soudního ve věcech důchodového pojištění posuzuje zdravotní stav a pracovní schopnost občanů. Pokles pracovní schopnosti je schopen kvalifikovaně posoudit pouze lékař s odborností posudkového lékařství.

IV. Obsah správních spisů a řízení před krajským soudem

7. V průběhu řízení krajský soud vyžádal správní spis OSSZ Žďár nad Sázavou a také správní (dávkový) spis žalované, z nichž vyplývají následující podstatné skutečnosti.
8. Žalobce dne 12. 5. 2021 požádal o invalidní důchod. K této žádosti zpracovala posudková lékařka OSSZ Žďár nad Sázavou posudek o invaliditě ze dne 7. 6. 2021, podle něhož z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu poklesla pracovní schopnost žalobce celkem o 20 %. Jako rozhodující příčina dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu byla určena spastická diparéza dolních končetin při dětské mozkové obrně, a to jako zdravotní postižení podřaditelné do kapitoly VI. položky 1a přílohy k vyhlášce o posuzování invalidity, pro kterou se stanovuje míra poklesu pracovní schopnosti 10 %. S ohledem na další postižení byla tato hodnota podle § 3 odst. 1 vyhlášky zvýšena o dalších 10 %. Na základě tohoto posudku bylo vydáno prvostupňové rozhodnutí.
9. Proti prvostupňovému rozhodnutí podal žalobce námitky ze dne 5. 7. 2021, v nichž popsal, že po dětské obrně má významné trvalé funkční postižení, které díky každodennímu cvičení a rehabilitaci zvládal i bez medikace a odborné lékařské péče. Pod dobu delší než 1 rok se však jeho stav zhoršil natolik, že byl nucen od 1. 2. 2021 změnit zaměstnání, avšak i v novém zaměstnání byl v důsledku své zdravotní indispozice přerazen na práci s menší zátěží a finančním znevýhodněním. K námitkám přiložil zprávy z neurochirurgie a ortopedie.
10. K námitkám žalobce byl pro účely námitkového řízení zpracován posudkovým lékařem žalované, MUDr. M. V., posudek ze dne 19. 10. 2021, který předchozí posudkový závěr potvrdil. Jednání proběhlo (stejně jako v prvním stupni) v nepřítomnosti žalobce. Na podkladě tohoto posudku bylo vydáno napadené rozhodnutí.
11. Krajský soud nechal vypracovat **posudek Posudkové komise MPSV**, pracoviště v Brně (dále též jen „PK MPSV“), která dne 19. 7. 2022 zasedala ve složení předseda komise, další lékařka s odborností v oboru neurologie a tajemnice. Žalobce byl při jednání PK MPSV přítomen.
12. V posudku byl shrnut předchozí průběh řízení a závěry prvostupňového rozhodnutí a napadeného rozhodnutí, soupis veškeré podkladové zdravotní dokumentace, včetně nově předložených lékařských nálezů. Dále byla shrnuta pracovní anamnéza žalobce. Následuje souhrn výstupů z lékařských nálezů od roku 2019, byl proveden diagnostický souhrn.
13. Dle posudkového hodnocení PK MPSV je v popředí obtíží žalobce od dětství trvající spastická diparéza dolních končetin při mozkové obrně. Po očkování proti nemoci Covid došlo k výraznému pohybovému zhoršení. Vzhledem k progresi onemocnění páteře je nutné podstatné omezení fyzické zátěže a sledování stavu. Žalobce byl dne 29.

6. 2022 operován na neurochirurgii z důvodu výhřezu meziobratlové ploténky v oblasti krční páteře. Důvodným byl shledán předpoklad, že příčinou tohoto stavu, působícího trvalá pracovní omezení je základní onemocnění žalobce a nadměrný výkon práce při narušené statodynamice páteře.
14. Při jednání PK MPSV byl žalobce přítomným neurologem vyšetřen a byla zjištěna přítomnost středně těžké spastické parézy (ochrnutí) dolních končetin. Druhotně je postižena i páteř ve smyslu narušení statiky a dynamiky, chronicky zejména v bederním úseku, nově též v úseku krčním. Je přítomna progredující skolióza i zhoršující se plochonoží. Žalobce je schopen samostatné chůze, avšak ta je pomalejší a výrazně limitována pro větší vzdálenosti či nerovný terén. Uvedené je v souladu s ostatními lékařskými nálezy.
 15. PK MPSV tedy zjistila, že žalobce není schopen výkonu fyzicky těžké ani středně namáhavé činnosti, není schopen pochůzek, delšího stání, dlouhého sedu v neměnné pozici. Není schopen zvedat či přenášet břemena nad 10 kg. Není schopen práce v nefyziologických polohách těla v dřepu, kleku. Není schopen práce v chladném prostředí a v průvanu, ve výškách, na nestabilním či kluzkém podloží. Z hlediska rekvalifikace nelze podle PK MPSV najít vhodné povolání, které by posuzovaný mohl vykonávat na plný úvazek bez rizika poškození (zhoršení) zdravotního stavu v budoucnu.
 16. Vznik invalidity PK MPSV stanovila datem podání žádosti o invaliditu, což žalobce dle ústního vyjádření akceptoval. Reálně je ovšem žalobce dle PK MPSV invalidní hluboce před tímto datem. Jelikož výhledově nelze očekávat zlepšení (naopak pravděpodobně dojde v dalších letech postupně k progresi obtíží), stanovila PK MPSV platnost posudku trvale. Posudky OSSZ a ČSSZ hodnotila PK MPSV jako podhodnocené, stanovený pokles pracovní schopnosti rozhodně neodpovídal možnostem žalobce. To bylo možné dovodit již z předložené dokumentace, nicméně zcela na místě bylo vyšetření žalobce (což v předcházejícím řízení neproběhlo).
 17. Na rozdíl od předchozích posudků hodnotí PK MPSV stav žalobce tak, že žalobce je invalidní, neboť z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu poklesla jeho pracovní schopnost o 50 %. Rozhodující příčinou dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu je zdravotní postižení uvedené v kapitole VI. položce 1c) přílohy k vyhlášce o posuzování invalidity, pro které se stanovuje míra poklesu pracovní schopnosti 50 % (ze zákonného rozmezí 40 – 60 %). Uvedená procenta zahrnují veškerá postižení posuzovaného a zohledňují jeho vzdělání a dosavadní pracovní činnost.
 18. Krajský soud ve věci nařídil **ústní jednání**, které se uskutečnilo dne 23. 9. 2022 za přítomnosti žalobce, zástupce žalobce a zástupkyně žalované. Po žalobním přednesu v intencích žalobního návrhu a poté, co zástupkyně žalované poukázala na svoji povinnost vycházet ze závěrů posudkových lékařů, krajský soud stručně konstatoval podstatný obsah správních spisů a soudního spisu. Následně provedl důkaz posudkem PK MPSV ze dne 19. 7. 2022. Žádné další návrhy na dokazování nebyly vzneseny.

V. Posouzení věci krajským soudem

19. Žaloba je důvodná.
20. Žalobce nesouhlasil s tím, jak byl ve správním řízení posouzen jeho zdravotní stav, resp. nesouhlasil se závěrem, který se od tohoto posouzení odvíjel, tj. že není invalidní.

21. Právní úprava posuzování invalidity a podmínek nároku na invalidní důchod je obsažena v ustanovení § 39 zákona o důchodovém pojištění, které upravuje tři stupně invalidity. Jestliže pracovní schopnost pojištěnce poklesla nejméně o 35 %, avšak nejvíce o 49 %, jedná se o invaliditu prvního stupně. Pokud se jedná o pokles pracovní schopnosti nejméně o 50 %, avšak nejvíce o 69 %, jedná se o invaliditu druhého stupně, a konečně v případě poklesu nejméně o 70 % se jedná o invaliditu třetího stupně. Při určování poklesu pracovní schopnosti se mj. bere v úvahu, zda jde o zdravotní postižení trvale ovlivňující pracovní schopnost, zda se jedná o tzv. stabilizovaný zdravotní stav a zda a jak je pojištěnec na své zdravotní postižení adaptován. Podle ustanovení § 39 odst. 6 zákona o důchodovém pojištění platí, že za stabilizovaný zdravotní stav [odstavec 4 písm. b)] se považuje takový zdravotní stav, který se ustálil na úrovni, která umožňuje pojištěnci vykonávat výdělečnou činnost bez zhoršení zdravotního stavu vlivem takové činnosti; udržení stabilizace zdravotního stavu může být přitom podmíněno dodržováním určité léčby nebo pracovních omezení.
22. Správní rozhodnutí o nároku na invalidní důchod je závislé především na odborném lékařském posouzení. Zdravotní stav a pracovní schopnost občanů pro účely přezkumného řízení soudního ve věcech důchodového pojištění posuzuje ministerstvo práce a sociálních věcí; za tím účelem zřizuje jako své orgány posudkové komise (§ 4 odst. 2 zákona č. 582/1991 Sb.). Při přezkumu rozhodnutí žalované vydaného na podkladě posudku lékařské služby ČSSZ v řízení o námitkách (dle § 88 zákona č. 582/1991 Sb.), resp. posudku odborné lékařské posudkové služby OSSZ vydaného pro účely prvoinstančního řízení, neposuzuje soud věcnou správnost posudku, neboť k tomu nemá potřebné odborné znalosti. Posudek posudkové komise MPSV soud hodnotí jako každý jiný důkaz podle zásad upravených v § 77 odst. 2 s. ř. s., avšak s ohledem na mimořádný význam v tomto řízení bývá tento posudek důkazem rozhodujícím v případech, kdy z hlediska své celistvosti a přesvědčivosti nevzbuzuje žádných pochyb, a nejsou-li tu ani žádné jiné skutečnosti nebo důkazy, kterými by správnost posudku mohla být zpochybněna. Požadavek úplnosti a přesvědčivosti kladený na tyto posudky spočívá v tom, aby se komise vypořádala se všemi rozhodujícími skutečnostmi, především s těmi, které posuzovaný namítá, a aby své posudkové závěry náležitě odůvodnila.
23. Náležitosti posudku jsou upraveny v § 7 vyhlášky č. 359/2009 Sb., o posuzování invalidity. Posudek o invaliditě musí obsahovat mimo formálních náležitostí rovněž účel posouzení a datum posouzení zdravotního stavu a pracovní schopnosti pojištěnce, výčet rozhodujících podkladů o zdravotním stavu pojištěnce, z nichž orgán sociálního zabezpečení vycházel při posouzení zdravotního stavu a pracovní schopnosti pojištěnce, skutková zjištění, ke kterým orgán sociálního zabezpečení dospěl při posuzování zdravotního stavu a pracovní schopnosti pojištěnce, výsledek posouzení zdravotního stavu a míry poklesu pracovní schopnosti se stanovením, zda se jedná o dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav, stanovení míry poklesu pracovní schopnosti, stupně invalidity, dne vzniku invalidity, dne změny stupně invalidity nebo dne zániku invalidity, schopnosti využití zachované pracovní schopnosti podle § 5 u pojištěnce, jehož míra poklesu pracovní schopnosti činí nejméně 35 % a nejvíce 69 %, a zda je pojištěnec v případě poklesu pracovní schopnosti nejméně o 70 % schopen výdělečné činnosti za zcela mimořádných podmínek. Obligatorní náležitostí posudku je rovněž odůvodnění výsledku posouzení zdravotního stavu a míry poklesu pracovní schopnosti

(srov. k tomu rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 19. 6. 2012, č. j. 4 Ads 19/2012-18).

24. S ohledem na povahu sporu (spornou otázku) byl pro účely rozhodnutí ve věci v soudním řízení vypracován posudek PK MPSV ze dne 19. 7. 2022, jímž soud provedl důkaz při ústním jednání dne 23. 9. 2022. Krajský soud vyhodnotil předmětný posudek z hledisek shora uvedených, zabýval se jeho úplností a přesvědčivostí, a to jak vzhledem ke skutkovému stavu zjištěnému ze správních spisů, tak i vzhledem k žalobním námitkám, přičemž dospěl k následujícím závěrům.
25. Posudek PK MPSV byl vypracován posudkovou komisí zasedající v řádném složení (členem byl odborný lékař - neurolog) a byl založen na všech dostupných podkladech (zdravotnická dokumentace, posudkový spis, podklady předložené žalobcem). Krajský soud se zabýval z hlediska přesvědčivosti předmětného posudku především odlišnostmi od posudků lékařů OSSZ Žďár nad Sázavou a lékaře žalované v námitkovém řízení.
26. Posudek PK MPSV hodnotil zdravotní postižení žalobce ke dni vydání napadeného rozhodnutí ve stejné kapitole přílohy vyhlášky o posuzování invalidity, tj. kapitole VI., avšak nikoli v položce 1a, nýbrž v položce 1c (středně těžké funkční postižení, středně těžká motorická, senzorická, řečová nebo kognitivní dysfunkce, některé denní aktivity omezeny), při míře poklesu jeho pracovní schopnosti 50 %. Datum vzniku invalidity byl stanoven ke dni podání žádosti o invalidní důchod, s čímž žalobce souhlasil, přestože dle názoru PK MPSV invalidita vznikla dlouho před tímto datem.
27. Na rozdíl od předcházejících posudků věnovala PK MPSV pečlivou pozornost předloženým lékařským nálezům ke zdravotnímu stavu žalobce a náležitě je zohlednila v odůvodnění svého posudkového hodnocení. Podstatné bylo též vlastní vyšetření osoby žalobce při jednání posudkové komise, z něhož vyplynulo, že míra poklesu pracovní činnosti žalobce, při zohlednění veškerých postižení a při zohlednění jeho vzdělání a dosavadní pracovní činnosti spadá již do druhého stupně invalidity. Bylo prokázáno, že žalobce trpí středně těžkým funkčním postižením nervové soustavy, s tendencí k progresi.
28. Na základě provedeného dokazování se soud ztotožnil s námitkou žalobce, že jeho zdravotní stav nebyl v předcházejícím řízení dostatečně posouzen. Jak konstatovala PK MPSV, invalidita žalobce byla zjevná již z předložené zdravotní dokumentace, ke stanovení konkrétní míry poklesu pracovní schopnosti, a k přijetí závěru, zda se jedná o invaliditu prvního či již druhého stupně, pak bylo zcela na místě žalobce vyšetřit, což se v předcházejícím řízení nestalo. Takové vyšetření bylo provedeno až v průběhu řízení před krajským soudem. Zjevně i z tohoto důvodu bylo hodnocení zdravotního stavu žalobce v předcházejícím řízení podhodnocené. Posudek PK MPSV, který soud považuje za dostatečně odůvodněný a přesvědčivý, skýtá náležitý podklad pro přehodnocení závěru, k nimž dospěly správní orgány na základě dosud vypracovaných posudků.
29. Soud dospěl k závěru, že posudek PK MPSV ze dne 19. 7. 2022 lze považovat za stěžejní důkaz o tom, že žalobce byl minimálně již ke dni podání své žádosti invalidní ve druhém stupni. Napadené rozhodnutí, jímž bylo potvrzeno prvostupňové rozhodnutí, tedy nemůže obstát, neboť se ukázalo, že vycházelo z nedostatečně zjištěného skutkového stavu věci.

VI. Závěr a náhrada nákladů řízení

30. Vzhledem k tomu, že prvostupňovým ani napadeným rozhodnutím nebyla invalidita žalobce uznána, z provedeního dokazování v řízení před krajským soudem vyplynulo, že tato rozhodnutí spočívala na nedostatečně zjištěném skutkovém stavu. Krajský soud tedy zrušil jak napadené tak prvostupňové rozhodnutí a věc vrátil žalované k dalšímu řízení [§ 76 odst. 1 písm. b) ve spojení s § 78 odst. 1 a 3, 4 s. ř. s.], jak je ve výroku I. tohoto rozsudku uvedeno.
31. V dalším řízení je žalovaná povinna vycházet z následujícího právního názoru soudu (§ 78 odst. 5 s. ř. s.). Především bude vázána závěrem krajského soudu opírajícím se o posudek PK MPSV ze dne 19. 7. 2022, podle něhož žalobce byl ke dni podání žádosti o invalidní důchod (12. 5. 2021) invalidní ve druhém stupni invalidity.
32. O náhradě nákladů řízení krajský soud rozhodl v souladu s § 60 s. ř. s. Žalobce měl ve věci úspěch, a proto mu soud přiznal náhradu důvodně vynaložených nákladů řízení před soudem tvořených náklady za zastoupení advokátem za čtyři úkony právní služby ve věcech v oblasti důchodového pojištění po 1 000 Kč (převzetí věci, sepsání žaloby, replika, účast na jednání) a čtyři režijní paušály po 300 Kč, celkem tedy 5 200 Kč podle § 9 odst. 2, § 11 odst. 1 a § 13 odst. 3 vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif), ve znění pozdějších předpisů. Dále jsou k náhradě cestovní náklady za cestu Hlinsko – Krajský soud v Brně (108 km) a zpět dne 23. 9. 2022 pro účely účasti na soudním jednání (2x108 km) při použití vozidla Škoda Kodiaq RZ X, které činí dle vyhlášky č. 511/2021 Sb. celkem 1 645 Kč (216 x 4,70, tj. 1015,2 Kč – základní náhrada za použití vozidla + 2,16 x 5,6 x 47,10, tj. 569,72 Kč – náhrada za spotřebované pohonné hmoty, náhrada za doložené parkovné ve výši 60 Kč), k čemuž je nutno přičíst náhradu za promeškaný čas za 8 půlhodin (8 x 100 Kč, tj. 800 Kč, dle § 14 advokátního tarifu), v souhrnu tedy 7 645 Kč. Tuto částku je třeba navýšit o částku odpovídající dani z přidané hodnoty (1 605,50 Kč). Celková výše odměny tak činí 9 250,50 Kč. Neúspěšné žalované právo na náhradu nákladů řízení nenáleží.

Poučení:

Proti tomuto rozsudku lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvojím vyhotovení u Nejvyššího správního soudu. V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Brno dne 23. září 2022

Mgr. et Mgr. Lenka Bahýřová, Ph.D., v. r.
samosoudkyně